

University of Tehran Press

ECO HYDROLOGY

Home Page: <https://ije.ut.ac.ir>

Online ISSN: 2423-6101

Investigating the Relationship between Changes in Leaf Area Index and Soil Moisture Using Remote Sensing and Field Studies: A Case Study of the Beheshtabad Watershed

Elham Davoodi¹ | Khodayar Abdollahi^{2*} | Hoda Ghasemieh³

1. PhD graduate in University of Kashan and Researcher, Soil Conservation and Watershed Management Research Department, Lorestan Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), Khorramabad, Iran

2. Associate professor, Department of Nature Engineering Faculty of Natural Resources and Earth Sciences, Shahrood University, Shahrood, Iran. Email: kabdolla7@gmail.com

3. Associate professor, Department of Nature engineering, Faculty of Natural Resources and Earth sciences, University of Kashan

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article History:

Received April 06, 2024

Revised May 11, 2024

Accepted June 12, 2024

Keywords:

Ecohydrological dynamics,

black-box model,

Seasonal soil moisture

variations,

LAI,

Beheshtabad watershed.

ABSTRACT

This study examines the relationship between Leaf Area Index and soil moisture in the Beheshtabad watershed through field sampling, MODIS imagery, and black-box modeling based on various factors. For this purpose, climate data such as rainfall, evaporation, transpiration, number of rainy days, and temperature were collected from 2003 to 2015 in this watershed. Additionally, to determine the physical characteristics of the area and prepare maps of soil moisture, data on soil texture, land use, topography, geology, Digital Elevation Model, and drainage network were gathered. During the field visits in 2016 and 2017, data on soil moisture, Leaf Area Index, and vegetation characteristics were collected for the land use in the area. The findings indicate that vegetation cover requires time to respond to changes in soil moisture, with a developmental delay of approximately four months observed in the study area (coefficient of determination = 0.69). Land use, slope, and soil texture separation factors have differing impacts on the relationship between Leaf Area Index and soil moisture, which is nonlinear. This study highlights the importance of understanding the reciprocal effects between environmental factors and vegetation cover for water and soil resource management.

Cite this article: Davoodi, E., Abdollahi, Kh. & Ghasemieh, H. (2024). Investigating the Relationship Between Changes in Leaf Area Index and Soil Moisture Using Remote Sensing and Field Studies: A Case Study of the Beheshtabad Watershed. *ECO HYDROLOGY*. 11 (2), 207-222. Doi: doi.org/10.22059/ije.2024.378735.1831

© Elham Davoodi, Khodayar Abdollahi, Hoda Ghasemieh

DOI: <http://doi.org/10.22059/ije.2024.378735.1831>

Publisher: University of Tehran Press.

بررسی ارتباط متقابل تغییرات شاخص سطح برگ و رطوبت خاک با استفاده از سنجش از دور و مطالعات میدانی (منطقه مورد مطالعه: حوزه آبخیز بهشتآباد)

الهام داودی^۱ | خدایار عبدالهی^{۲*} | هدی قاسمیه^۳

- دانش آموخته دکتری دانشگاه کاشان؛ محقق بخش حفاظت خاک و آبخیزداری، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، خرم آباد، ایران.
- دانشیار دانشکده منابع طبیعی و علوم زمین، دانشگاه شهر کرد، ایران. رایانامه: kabdolla7@gmail.com
- دانشیار گروه مهندسی طبیعت، دانشکده منابع طبیعی و علوم زمین، دانشگاه کاشان، ایران.

اطلاعات مقاله

چکیده

در مطالعه حاضر، رابطه بین شاخص سطح برگ و رطوبت خاک در حوزه آبخیز بهشتآباد با استفاده از نمونه برداری صحرایی و به کارگیری تصاویر مودیس و مدل های جعبه سیاه بررسی شده است. برای این منظور، داده های اقلیمی مانند بارندگی، تبخیر و تعرق، تعداد روزهای بارندگی و دمای مربوط به سال های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۵ جمع آوری شدند. همچنین برای تعیین ویژگی های فیزیکی منطقه و تهیه نقشه های رطوبت خاک، بافت خاک، کاربری اراضی، نقشه های توپوگرافی، زمین شناسی، مدل رقومی ارتفاع و شبکه زهکشی تهیه شدند. طی بازدیدهای میدانی، اطلاعات صحرایی شامل رطوبت خاک، شاخص سطح برگ و مشخصات پوشش گیاهی برای کاربری موجود در منطقه مربوط به سال های ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ برداشت شدند. نتایج نشان داد که پوشش گیاهی به زمان نیاز دارد تا به تغییرات رطوبت خاک واکنش نشان دهد و در این حوضه، این تأخیر حدود ۴ ماه زمان توسعه برگی (با ضریب تبیین ۰/۶۹) رخ می دهد. در واقع کاربری اراضی، شیب و بافت خاک، تأثیرات متفاوتی بر رابطه بین شاخص سطح برگ و رطوبت خاک دارند و این رابطه به صورت غیرخطی است. این بررسی نشان دهنده اهمیت درک تأثیرات متقابل بین عوامل محیطی و پوشش گیاهی برای مدیریت منابع آب و خاک است.

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۱۸

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۲/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۳

کلیدواژه ها:

پویایی اکوهیدرولوژیکی،

مدل های جعبه سیاه،

تغییرات فصلی رطوبت خاک،

LAI

حوزه آبخیز بهشتآباد.

استناد: داودی، الهام، عبدالهی، خدایار، قاسمیه، هدی. (۱۴۰۳). بررسی ارتباط متقابل تغییرات شاخص سطح برگ و رطوبت خاک با استفاده از سنجش از دور و مطالعات میدانی (منطقه مورد مطالعه: حوزه آبخیز بهشتآباد). اکوهیدرولوژی، ۱۱(۲)، ۲۰۷-۲۲۲.

DOI: <http://doi.org/10.22059/ije.2024.378735.1831>

© الهام داودی، خدایار عبدالهی، هدی قاسمیه. ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

DOI: <http://doi.org/10.22059/ije.2024.378735.1831>

۱. مقدمه

یکی از پارامترهای اساسی در بسیاری از مدل‌های اکوهیدرولوژیکی و اقلیمی، شاخص سطح برگ (LAI)^۱ است که بر تبدلات انرژی و ماده بین سطح زمین و جو اثر می‌گذارد. بنابراین درک بهتر تغییرات مکانی و زمانی LAI می‌تواند باعث بهبود تخمین بیلان آب سطحی شود [۱، ۲ و ۳]. این موضوع همراه با استفاده از مدل‌های هیدرولوژیکی، موجب برآورد دقیق‌تری از نرخ جنگل‌زدایی و تأثیر گرمایش جهانی در وضعیت آب‌وهوای منطقه‌ای و جهانی می‌شود [۴، ۵ و ۷]. LAI به‌واسطه کنترل تبخیر و تعرق، بر روی بیلان آب تأثیر می‌گذارد؛ پس تعیین مقدار صحیح آن در تعیین بیلان هیدرولوژیکی و مدیریت منابع آب حائز اهمیت است [۱، ۸]. بین LAI و رطوبت خاک و بهطورکلی بیلان آب رابطه‌ای پویا برقرار است [۹]؛ زمانی که رطوبت خاک به حد اشباع است، میزان تبخیر از سطح خاک بالاترین حد بوده و زمانی که میزان رطوبت خاک در زیر حد ظرفیت زراعی باشد، مقدار تبخیر خاک کم است؛ بهطوری‌که می‌توان از آن چشم‌پوشی کرد [۱۰]. اما فرایند توسعه گیاهی نیز دارای تغییرات فصلی بوده و تابع زمان است [۱۱]. با توجه‌به تأثیرگذاری این عوامل بر روی چرخه آب، امروزه استفاده از LAI به عنوان فاکتور کلیدی در بیلان آب و انرژی مورد توجه محققان قرار گرفته است [۱۲]. برای مثال، یان^۲ و همکاران (۲۰۱۲) با استفاده از LAI و مدل بیلان آب، به تخمین تبخیر و تعرق در آمریکای شمالی و مرکزی اقدام نمودند و از روش سنجش از دور و مدل آرتس^۳ استفاده کردند [۱۲]. نیتهاونی^۴ و همکاران (۲۰۱۳) در پنسیلوانیا، تغییرات مکانی و زمانی LAI و رطوبت خاک را با توزیع مکانی گونه‌های درختی غالباً بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که توزیع مکانی گونه‌های درختی، باعث ایجاد الگوی مکانی-زمانی خاص برای LAI می‌شود [۹]. در اروپای مرکزی، آرکس^۵ و همکاران (۲۰۱۳) تأثیر تغییر رطوبت خاک و LAI را بر میکرواقلیم‌های جنگلی بررسی کردند و به منظور تعیین تغییرات LAI و رطوبت خاک آنالیز رگرسیون و روش‌های آماری را پیشنهاد نمودند [۱۳]. با هدف بررسی تغییرات زمانی LAI روی رطوبت خاک در حوضه رودخانه گلیبورن^۶ در استرالیا، چن^۷ و همکاران (۲۰۱۵) به این نتیجه رسیدند که برای تعیین میزان رطوبت خاک، میانگین LAI نسبت به تغییرات روزانه LAI مناسب‌تر است [۱۴]. شاه مردادی و همکاران (۲۰۲۱) با استفاده از تصاویر مودیس، پوشش گیاهی و نمودار پراکندگی دما، شاخص رطوبت سطحی خاک را استخراج کردند و نشان دادند که این روش دقت قابل قبولی در برآورد مقدار رطوبت خاک دارد [۷]. لی و سوادا^۸ (۲۰۲۲) اقدام به بررسی برهم‌کنش رطوبت خاک و پوشش‌های گیاهی کردند و به این نتیجه رسیدند که بین رطوبت خاک و LAI با تأخیر زمانی، همبستگی مثبت وجود دارد [۱۵]. با توجه‌به موارد ذکر شده، در مقیاس‌های زمانی و مکانی مختلف، تعیین ارتباط بین LAI و تغییرات زمانی-مکانی رطوبت خاک امری بسیار مهم است و دانستن اطلاعات دقیق از آن‌ها، باعث تعیین دقیق متغیرهای هیدرولوژیکی می‌شود. در این تحقیق، ارتباط بین LAI و رطوبت خاک در مقیاس زمانی با ۳ عامل تفکیک بافت خاک، کاربری اراضی و شیب مورد بررسی قرار گرفت.

۲. داده‌ها و روش‌ها

۲.۱. منطقه مورد مطالعه

حوزه آبخیز بهشت‌آباد واقع در استان چهارمحال و بختیاری در محدوده طول‌های جغرافیایی $۵۰^{\circ}۰۰' - ۵۱^{\circ}۰۰'$ شرقی و عرض‌های جغرافیایی $۲۱^{\circ}۴۹' - ۲۳^{\circ}۳۴'$ شمالی قرار دارد (شکل ۱-الف و ۱-ب). این حوضه با مساحت ۳۸۶۰ کیلومتر مربع در شمال شرقی حوزه آبخیز کارون شمالی قرار دارد. مطابق با طبقه‌بندی فائق، خاک‌های منطقه در ۶ کلاس بافت رسی،^۹ رسی‌لومی،^{۱۰} لومی،^{۱۱}

1. LAI: Leaf Area Index

2. Yan

3. ARTS

4. Naithani

5. Arx

6. Goulburn

7. ChEN

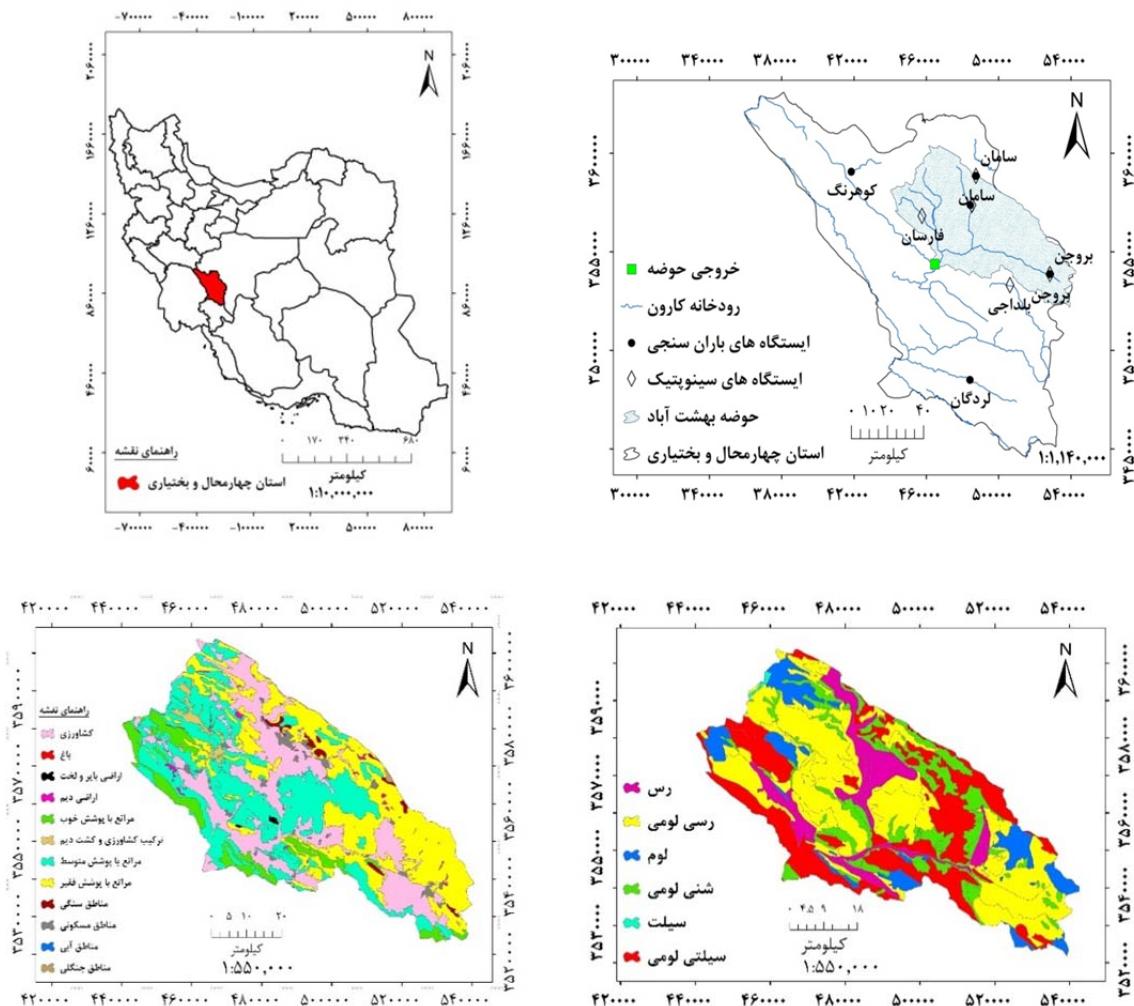
8. Li and Sawada

9. Clay

10. Clay-Loam

11. Loam

شنی‌لومی،^۱ سیلت^۲ و سیلت‌لومی^۳ طبقه‌بندی شدند که در شکل ۱-ج ارائه شده است. بافت خاک در قسمت‌های عمده‌ای از حوضه، رسی‌لومی و در قسمت بسیار کوچکی، از جنس سیلت است. نقشه کاربری (شکل ۱-د) از تصویر لندست ۸ سنجنده OLI دارای دقت مکانی ۳۰ متر مربوط به تاریخ ۲۰ ژوئن ۲۰۱۵ و نرم‌افزار ENVI تهیه شد. مطابق با کاربری اراضی بیشترین مساحت در این حوضه به کاربری مراتع با پوشش متوسط، مراتع با پوشش فقیر و اراضی کشاورزی اختصاص دارد.

شکل ۱: (الف) موقعیت حوزه آبخیز بهشت‌آباد در استان چهارمحال و بختیاری؛ (ب) ایران؛ (ج) بافت خاک؛ (د) کاربری اراضی

۲. روش تحقیق

در تحقیق حاضر، با هدف بررسی تأثیر پوشش گیاهی بر رطوبت خاک داده‌های اقلیمی مانند بارندگی، تبخیر، تعداد روزهای بارندگی و دما مربوط به سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۵ جمع‌آوری شدند. برای تعیین ویژگی‌های فیزیکی منطقه و تهیه نقشه رطوبت خاک، نقشه‌های بافت خاک، کاربری اراضی، توپوگرافی، زمین‌شناسی، مدل رقومی ارتفاع^۴ و شبکه زهکشی استفاده شدند. طی بازدیدهای میدانی، اطلاعاتی شامل رطوبت خاک، LAI و مشخصات پوشش گیاهی برای کاربری موجود در منطقه طی سال‌های ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ برداشت شدند. نمونه‌برداری‌ها با استفاده از روش سیستماتیک-تصادفی و در طول یک دوره رویشی ۹ ماهه، همزمان با تصاویر ماهواره‌ای مودیس انجام شد؛ به این مفهوم که تاریخ نمونه‌برداری‌ها به گونه‌ای بود که سنجنده مودیس در روز نمونه‌برداری، تصویربرداری داشته

1. Sandy-Loam
2. Silt
3. Silty-Loam
4. DEM

باشد. تصاویر LAI مربوط به حوزه آبخیز بهشتآباد از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۵ (۶۹۰ تصویر) از سایت ارث اکسپلورر^۱ دریافت شدند. این تصاویر، دقت مکانی ۵۰۰ متری و بدهای ۸ روز یک بار وجود دارند [۱۶]. اندازه‌گیری‌های رطوبت خاک نیز زمانی انجام شد که سطح زمین یخنده نباشد. در اندازه‌گیری رطوبت خاک، از عمق صفر تا ۲۵ سانتی‌متری از دستگاه رطوبت‌سنج خاک ایمکو^۲ استفاده شد (شکل ۲). طی نمونه‌برداری، از گیاهان مورد نظر عکس‌برداری و با استفاده از نرم‌افزار دیجیمایزر^۳ و رابطه بین مساحت برگ و مساحت سایه‌انداز آن، به طور مستقیم LAI تعیین گردید. به منظور بررسی ارتباط بین LAI و رطوبت خاک در مقیاس زمانی، نیاز به داده‌های طولانی مدت است. برای رسیدن به این هدف، LAI از تصاویر مودیس و رطوبت خاک از خروجی مدل تورنتوایت‌ماتر [۱۷] در بازه زمانی ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۵ تهیه و میانگین‌گیری شد و درنهایت، این دو با یکدیگر مقایسه شدند.

شکل ۲: تصویر دستگاه رطوبت‌سنج خاک

برای تعیین محل نمونه‌برداری از نقشه واحد کاری استفاده شد که از تلفیق نقشه‌های شب، بافت خاک و کاربری اراضی تهیه شده است (شکل ۳). در هر واحد کاری به دست آمده، ۳ نقطه به صورت تصادفی انتخاب شد. طی هر مرحله از نمونه‌برداری، ۶۰ نقطه به صورت زوجی اندازه‌گیری شد: یک اندازه‌گیری از محل حضور گیاه و دیگری از خاک لخت و نبودن حضور گیاه.

۳. نتایج و بحث

۳.۱. بررسی تأثیر LAI بر میانگین رطوبت خاک - مقیاس زمانی

برای بررسی ارتباط بین LAI و رطوبت خاک در مقیاس زمانی، از داده‌های LAI (حاصل از مودیس) در مقیاس ماهانه و داده‌های رطوبت خاک بر حسب میلی‌متر بر ماه در بازه زمانی ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۵ استفاده شد. ارتباط بین LAI و رطوبت خاک در مقیاس زمانی در شکل ۴ نشان داده شده است. مطابق با شکل، بین LAI و رطوبت خاک رابطه هم‌زمانی معنی‌داری مشاهده نشد. از طرفی، چون عموماً پوشش گیاهی با یک تأخیر زمانی به رطوبت واکنش می‌دهد، رابطه بین رطوبت خاک و LAI با تأخیرهای زمانی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ ماهه بررسی شد (جدول ۱). نتایج بررسی‌ها نشان داد که بالاترین همبستگی بین رطوبت خاک و LAI با تأخیر ۴ ماهه وجود دارد؛ البته این رابطه از نوع غیرخطی بوده و مقدار ضریب تبیین برابر ۰/۶۹ است که با نتایج لیو^۴ و همکاران (۲۰۱۶) [۱۸] همخوانی دارد. پس می‌توان نتیجه گرفت که در این حوضه بهای بیشترین مقدار رطوبت خاک، در فاصله زمانی ۴ ماه بعد LAI افزایش می‌یابد و رطوبت خاک با تأخیر زمانی ۴ ماهه روی LAI اثر می‌گذارد (شکل ۵) مقدار تأخیر زمانی بین رطوبت خاک و LAI در نتایج تحقیقات وانگ^۵ و همکاران (۲۰۲۴) بین ۲ تا ۴ ماه [۱۹]، لی و همکاران (۲۰۲۲) به طور متوسط بین ۹ تا ۳۵ روز [۲۰]، نا^۶ و همکاران (۲۰۲۱) ۳ ماه [۲۱] گزارش شده است.

شکل ۳: نقشه واحد کاری تهیه شده مربوط به حوزه آبخیز بهشت‌آباد

تأخر ۴ ماهه وجود دارد؛ البته این رابطه از نوع غیرخطی بوده و مقدار ضریب تبیین برابر ۰/۶۹ است که با نتایج لیو^۴ و همکاران (۲۰۱۶) [۱۸] همخوانی دارد. پس می‌توان نتیجه گرفت که در این حوضه بهای بیشترین مقدار رطوبت خاک، در فاصله زمانی ۴ ماه بعد LAI افزایش می‌یابد و رطوبت خاک با تأخیر زمانی ۴ ماهه روی LAI اثر می‌گذارد (شکل ۵) مقدار تأخیر زمانی بین رطوبت خاک و LAI در نتایج تحقیقات وانگ^۵ و همکاران (۲۰۲۴) بین ۲ تا ۴ ماه [۱۹]، لی و همکاران (۲۰۲۲) به طور متوسط بین ۹ تا ۳۵ روز [۲۰]، نا^۶ و همکاران (۲۰۲۱) ۳ ماه [۲۱] گزارش شده است.

1. <https://earthexplorer.usgs.gov>

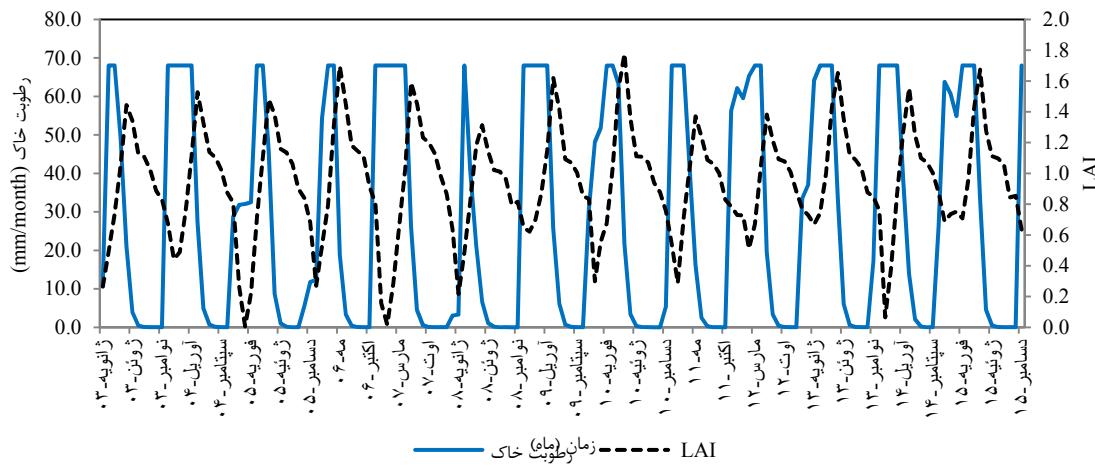
2. IMKO- HD₂ model

3. Digitizer

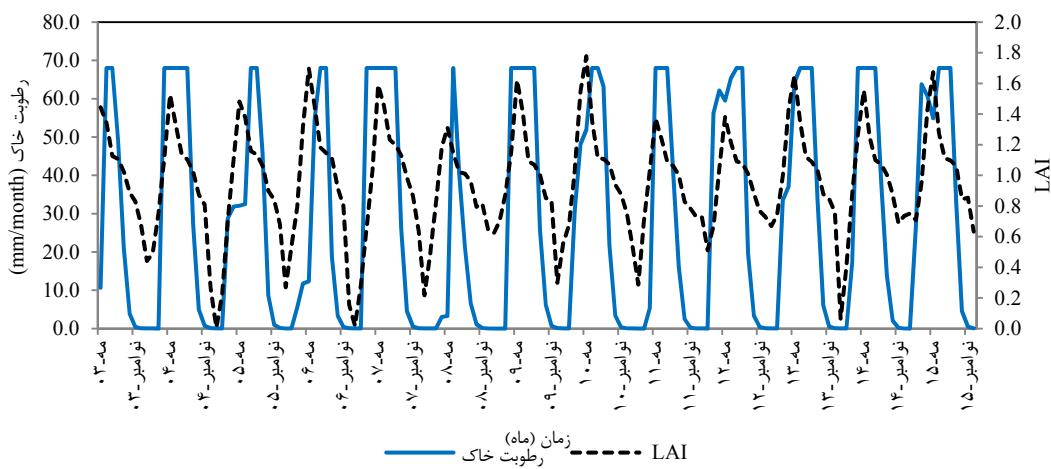
4. LIU

5. Wang

6. Na

شکل ۴: بررسی تغییرات LAI و رطوبت خاک در مقیاس زمانی (۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵) در حوزه آبخیز بهشتآباد

شکل ۵: بررسی تغییرات زمانی بین LAI و رطوبت خاک با تأخیر زمانی ۴ ماه در حوزه آبخیز بهشتآباد

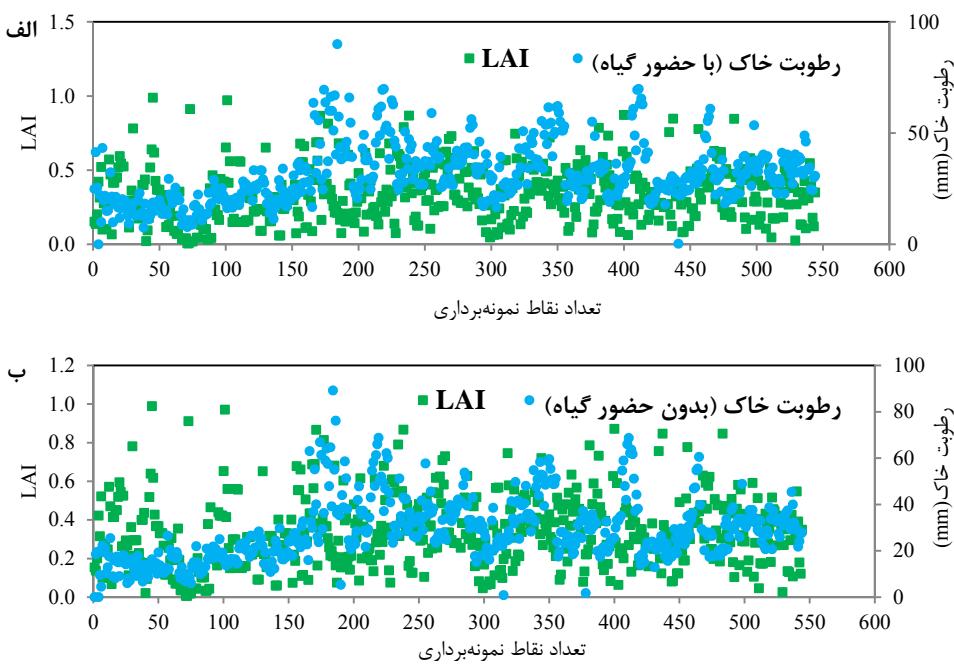
جدول ۱: رابطه بین LAI و رطوبت خاک در مقیاس زمانی با تأخیرهای زمانی مختلف

تأخیر زمانی	R^2	مقدار
بدون تأخیر	۰/۳۸	
۱ ماهه	۰/۲۳	
۲ ماهه	۰/۳۷	
۳ ماهه	۰/۵۱	
۴ ماهه	۰/۶۹	
۵ ماهه	۰/۶۱	

۲.۲. بررسی تأثیر LAI بر میانگین رطوبت خاک - مقیاس مکانی

۲.۲.۱. رابطه بین LAI و رطوبت خاک حاصل از نمونه برداری

شکل ۶ رابطه بین LAI و رطوبت خاک حاصل از نمونه برداری در حضور گیاه (الف) و بدون حضور گیاه (ب) را نشان می‌دهد. مطابق با شکل، می‌توان گفت که LAI و رطوبت خاک از یکدیگر پیروی کرده، روند مشابهی را نشان می‌دهند. البته در حالت نقطه‌ای، تغییرات LAI و رطوبت خاک واریانس بالایی دارند؛ لذا با هدف بررسی جزئی‌تر این ارتباط، در مقیاس مکانی نیز بررسی‌ها انجام شد.

شکل ۶: ارتباط LAI و رطوبت خاک (حاصل از نمونه برداری): (الف) با حضور گیاه؛ (ب) بدون حضور گیاه

۴.۲.۳. رابطه بین LAI و رطوبت خاک حاصل از نمونه برداری ازنظر تحلیل مکانی

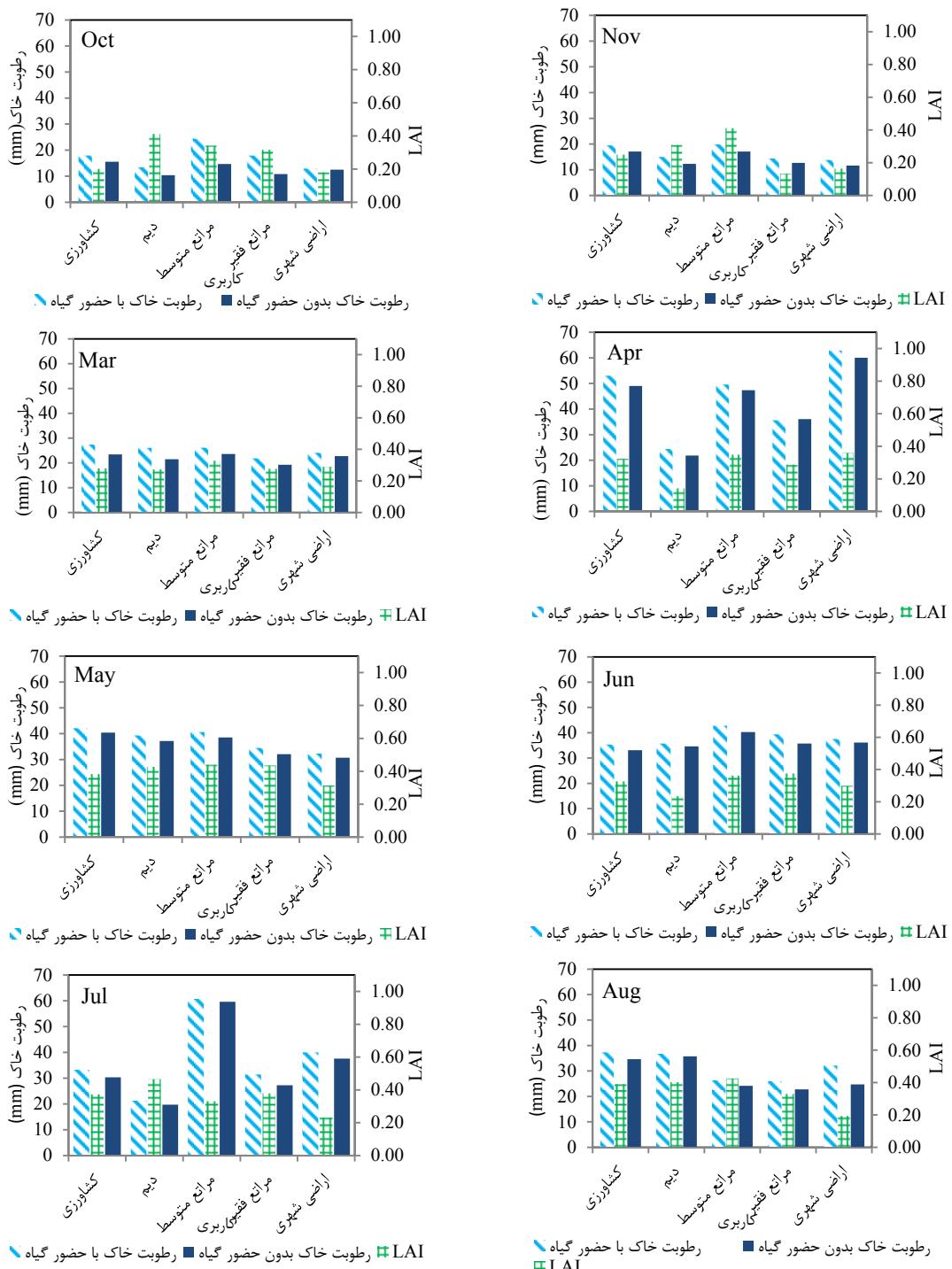
در سه عامل تفکیک کاربری اراضی، بافت خاک و شیب، رابطه بین LAI و رطوبت خاک (حاصل از نمونه برداری) بررسی شد؛ به این صورت که در هریک از مقیاس‌های مکانی ذکر شده، روابط کمی بین LAI و رطوبت خاک در طبقه‌بندی‌های مجزا بررسی شدند.

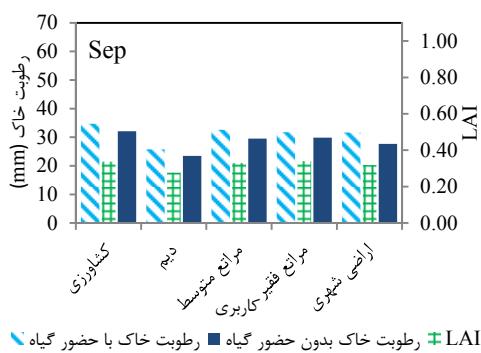
(الف) براساس عامل تفکیک کاربری اراضی

در این بخش، تأثیر LAI بر میانگین رطوبت خاک در مقیاس‌های مختلف کاربری اراضی بررسی شد. میانگین LAI و رطوبت خاک در هریک از کاربری‌های اراضی، با توجه به موقعیت نقاط نمونه برداری، تعیین و ارتباط بین این دو متغیر ارزیابی شد. در شکل ۷، مقادیر LAI و رطوبت خاک برای هر کاربری در طول دوره‌های نمونه برداری نشان داده شده است. نتایج نشان داد که در اراضی کشاورزی و مرتع با پوشش متوسط، بیشترین مقدار رطوبت خاک را داریم که ممکن است به دلیل آبیاری منظم و بارندگی‌های فصلی باشد. در مقابل، در مراتع با فقیر و اراضی دیم، کمترین مقدار رطوبت خاک به دلیل نبود پوشش گیاهی کافی و عدم آبیاری مشاهده شد. در مناطق شهری، به دلیل وجود سطوح نفوذناپذیر، امکان نفوذ آب به خاک کاهش یافته و درنتیجه، رطوبت خاک پایین‌تر است که بیانگر اهمیت پوشش گیاهی در حفظ رطوبت خاک و تأثیر آن بر کاربری اکوسیستم‌های طبیعی است. مقدار LAI در انواع کاربری‌ها متفاوت بوده است. برای مثال، در ماه‌های اکتبر، زوئن و زوئیه، بیشترین مقدار LAI در کاربری دیم مشاهده شده است. ماه‌های زوئن و زوئیه مصادف با پایان بهار و آغاز تابستان است که گیاهان دوره رشد خود را تکمیل می‌کنند. افزایش LAI در این ماه‌ها نشان دهنده فعالیت فتوسنتزی بالا و حضور پوشش گیاهی غنی است که به طور طبیعی در این فصل اتفاق می‌افتد. افزایش LAI در ماه اکتبر می‌تواند به دلیل وجود لاشبرگ‌ها باشد که باعث افزایش موقتی LAI می‌شود؛ در واقع لاشبرگ‌ها باعث افزایش بازتابندگی و درنتیجه افزایش مقادیر این شاخص شوند. در حالی که در ماه‌های مارس و مه، مراتع با پوشش متوسط و در ماه سپتامبر، کاربری‌های کشاورزی دارای بالاترین مقدار LAI بوده‌اند. در این ماه، بسیاری از محصولات کشاورزی به پایان دوره رشد خود می‌رسند؛ این موضوع می‌تواند تأثیر مستقیمی بر LAI داشته باشد. این الگوهای ممکن است نشان دهنده تأثیر فصلی بر روی رشد گیاهان و تغییرات LAI باشند. در مقابل، کمترین مقدار LAI در مناطق شهری و مرتع فقیر مشاهده شد که نشان دهنده تأثیر منفی کمبود رطوبت خاک بر رشد گیاهان است. این تغییرات فصلی در LAI می‌تواند تأثیرات قابل توجهی بر رطوبت خاک و درنتیجه بر سلامت اکوسیستم‌ها داشته باشد. علاوه بر این، تحلیل رابطه بین LAI و رطوبت خاک بر پایه عامل تفکیک کاربری نشان داد که در هر ۹ ماه اندازه‌گیری این رابطه از نوع غیرخطی است. با استفاده از نرم‌افزار کرواسپرت^۱، انواع مختلف

1. Curve Expert

مدل‌های ریاضی برآش داده شدند و بهترین مدل برای هر ماه انتخاب و پارامترهای آن بهمراه ضریب همبستگی در جدول ۲ ارائه شد. تحلیل‌ها نشان دادند که در همهٔ ماه‌ها بهجز ماه مارس، رابطهٔ معنی‌داری بین LAI و رطوبت خاک وجود دارد؛ این امر بیانگر اهمیت تعامل بین پوشش گیاهی و خصوصیات خاک در مدیریت منابع طبیعی و برنامه‌ریزی کاربری اراضی است.

شکل ۷: مقادیر LAI و رطوبت خاک در کاربری اراضی‌های محدوده مورد مطالعه طی ماه‌های نمونه‌برداری

جدول ۲: روابط جعبه‌سیاه بین LAI و رطوبت خاک (mm) در عامل تفکیک کاربری اراضی

ضریب تبیین	پارامترها				معادله مربوط	مدل پیشنهادی	ماه نمونه‌برداری
	d	c	b	a			
۰/۹۹	۰/۲۶	۵۲/۲۹	۶/۸۰	۱۹/۷۴	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Oct-2016
۰/۷۸	-۵/۴۹	۱۹۷	۸/۶۴	۱۰/۵۱	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Nov-2016
۰/۰۵	-	-	۰/۰۵	-۰/۰۲	$y = \frac{1}{ax + b}$	معکوس ^۱	Mar-2017
۰/۸۸	-	-	۰/۰۶	-۰/۱۲	$y = \frac{1}{ax + b}$	معکوس	Apr-2017
۰/۷۲	-	-۱۶۶۷	۱۲۹۱	-۷۰۷	$y = a + bx + cx^2$	درجہ ۲	May-2017
۰/۹۶	۴/۰۵	۷۵/۷۵	۴/۰۲	۳۸/۵۷	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Jun-2017
۰/۹۹	۴۱/۵۰	-۱۶/۲۲	۳۱۵	-۹۳/۹۱	$y = \frac{ax + b}{1 + cx + dx^2}$	منطقی	Jul-2017
۰/۹۹	-۲۴۴۱۷	۲۳۴۰۱	-۷۱۴۱	۷۱۱	$y = a + bx + cx^2 + dx^3$	درجہ ۳	Aug-2017
۰/۹۰	-	-	-۲۴/۶۶	.	$y = ax^{bx}$	هندسی	Sep-2017
۰/۹۹	-۱/۹۴	۲۲۸	۲/۸۸	۱۲/۴۳	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Oct-2016
۰/۷۲	-۵/۶۰	۱۹۷	۸/۴۵	۸/۱۸	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Nov-2016
۰/۲۷	-	-	-۸/۸۸	۰/۹۲	$y = ax^{bx}$	هندسی	Mar-2017
۰/۹۱	-	-	۰/۰۶	-۰/۱۳	$y = \frac{1}{ax + b}$	معکوس	Apr-2017
۰/۷۰	-	-۱۷۲۱	۱۳۲۷	-۲۱۵	$y = a + bx + cx^2$	درجہ ۲	May-2017
۰/۹۸	۲/۰۶	۸۱/۷۵	۴/۰۴	۳۶/۱۱	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Jun-2017
۰/۹۹	۵۲/۲۳	-۱۹/۸۱	۲۸۷	-۱۱۸	$y = \frac{ax + b}{1 + cx + dx^2}$	منطقی	Jul-2017
۰/۹۸	-۲۵۴۱۰	۲۴۲۷۱	-۷۳۵۸	۷۲۰	$y = a + bx + cx^2 + dx^3$	درجہ ۳	Aug-2017
۰/۹۳	-	-	۰/۰۹	-۰/۱۷	$y = \frac{1}{ax + b}$	معکوس	Sep-2017

X : LAI و Y : رطوبت خاک

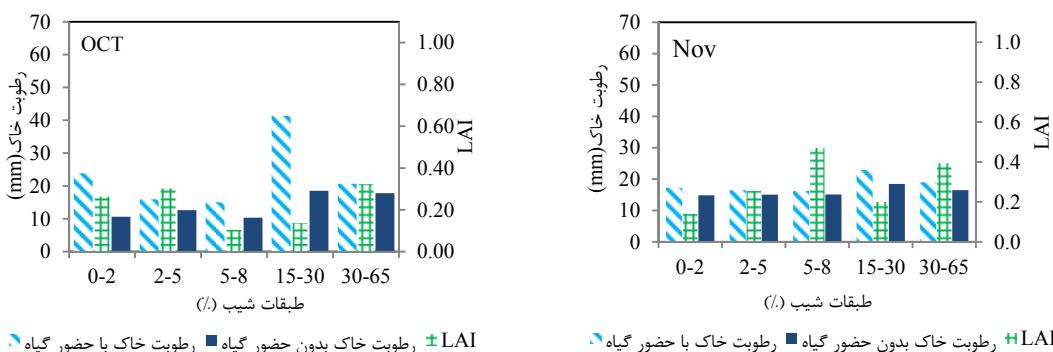
1.Reciprocal Fit

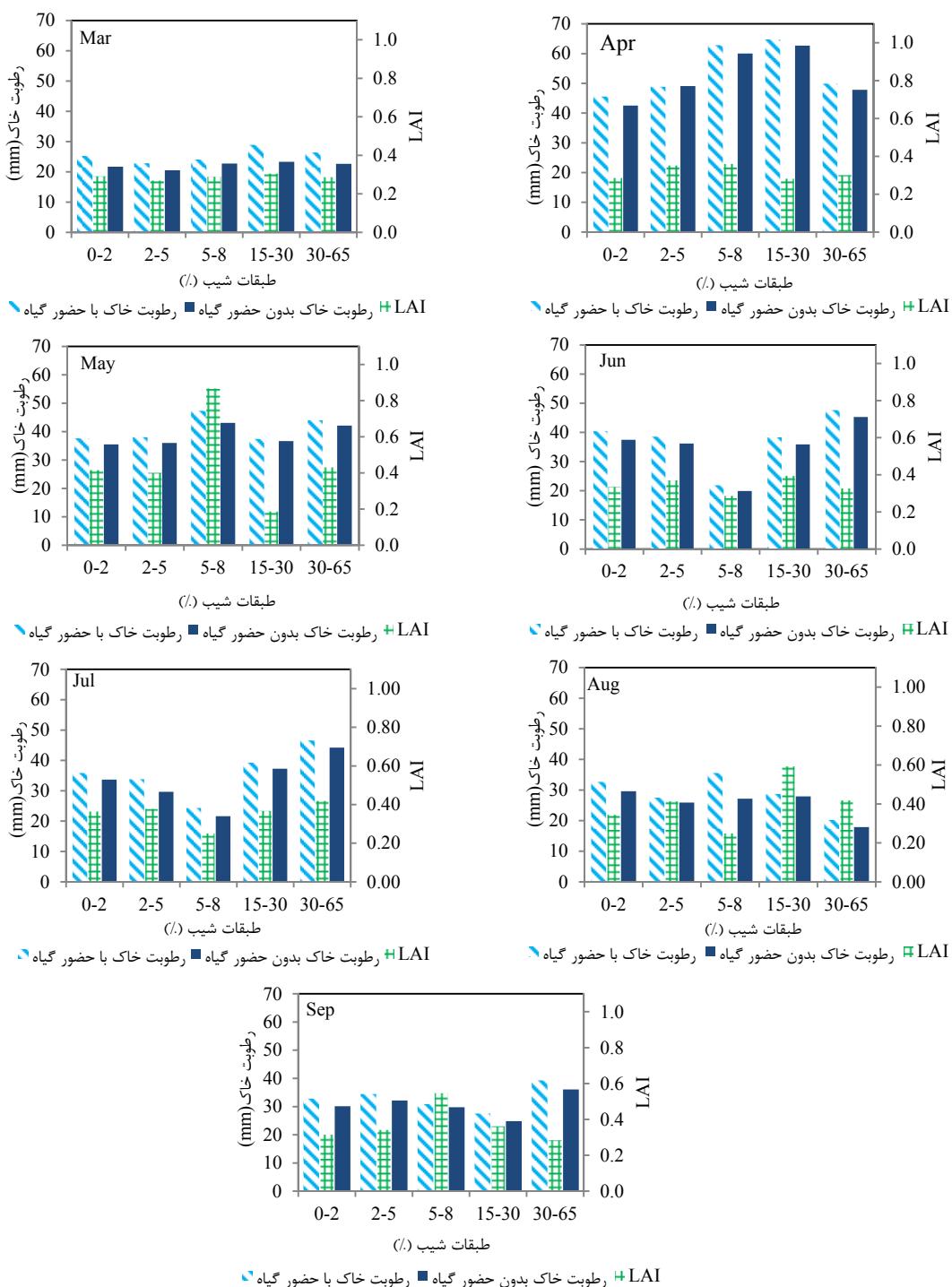
2.3th Degree Polynomial Fit

ب) براساس عامل تفکیک شیب

برای بررسی رابطه بین LAI و رطوبت خاک براساس عامل شیب با استفاده از طبقه‌بندی شیب ارائه شده توسط محمدی مطلق [۲۲] با در نظر گرفتن نقاط نمونه‌برداری، برای هر طبقه شیب مقادیر LAI و رطوبت خاک تعیین شد. در شکل ۸، داده‌های مربوط به LAI و رطوبت خاک برای هر طبقه شیب در طول دوره نمونه‌برداری ارائه شده است. تحلیل این داده‌ها نشان داد که با تغییرات فصلی دمای هوا، رفتار متفاوتی از رطوبت خاک در شیب‌های مختلف مشاهده می‌شود. بیشترین مقدار رطوبت خاک، در شیب‌های بین ۱۵ تا ۳۰ درصد در ماه‌های سرد و در شیب‌های بالاتر در ماه‌های گرم مشاهده می‌شود. حوزه آبخیز بهشت‌آباد (منطقه کوهستانی) بهدلیل برف‌گیر بودن، در فصول سرد شاهد تجمع برف و تشکیل زهاب است که می‌تواند به‌طور چشمگیری رطوبت خاک را افزایش دهد؛ به‌ویژه در شیب‌های بالا که آب ذوب‌شده برف به‌آرامی به‌سمت پایین حرکت و به خاک نفوذ می‌کند. این افزایش رطوبت می‌تواند تأثیر مثبتی بر LAI داشته باشد، زیرا رطوبت بیشتر به رشد گیاهان کمک می‌کند و درنتیجه می‌تواند منجر به افزایش LAI شود. بنابراین تغییرات مشاهده شده در LAI در ماه اکتبر تا حد زیادی به این پدیده‌های طبیعی ارتباط دارد. این امر نشان‌دهنده اهمیت در نظر گرفتن تأثیرات فصلی و ویژگی‌های جغرافیایی خاص در تحلیل‌های اکولوژیکی است. این نتایج بیانگر تأثیر قابل توجه شیب بر جریان آب و توزیع رطوبت در خاک و تأثیر آن بر پویایی اکوسیستم‌هاست. کمترین مقدار رطوبت خاک در شیب‌های پایین‌تر از ۸ درصد وجود دارد که نشان‌دهنده تأثیر منفی کمبود رطوبت خاک بر رشد گیاهان بوده که بهدلیل بارندگی‌های فصلی و توزیع نامتوازن رطوبت در منطقه است. بیشترین مقدار LAI در ماه‌های سرد بین شیب‌های ۱۵ تا ۶۵ درصد و در ماه‌های گرم بین شیب‌های ۵ تا ۳۰ درصد مشاهده شد، در حالی که کمترین مقدار LAI در ماه‌های سرد در شیب‌های پایین‌تر از ۸ درصد ثبت گردید. این امر نشان‌دهنده تأثیر شیب بر توزیع پوشش گیاهی و درنتیجه بر LAI و رطوبت خاک حوزه آبخیز مورد مطالعه هستند. به‌طور کلی می‌توان تأیید کرد که در شیب‌های پایین‌تر، رطوبت خاک بیشتری مشاهده می‌شود. در حوزه آبخیزی که شیب تندی دارد، زمان نفوذ، نکته درخور توجهی محسوب می‌شود. این امر بهدلیل جمع‌آوری آبهای سطحی و زیرزمینی در مناطق با شیب کمتر است که به نفوذ بیشتر و حفظ رطوبت در خاک کمک می‌کند. با این حال، مقادیر پایین LAI در ماه‌های سرد در شیب‌های کمتر از ۸ درصد می‌تواند ناشی از عواملی چون کاهش یا فقدان پوشش گیاهی، کم بودن تراکم گیاهی، یا نبود تکامل رشد گیاهی باشد. این وضعیت در اوخر بهار و اویل تابستان تغییر می‌کند. زمانی که گیاهان دوره رشد خود را آغاز می‌کنند و به اوج تکامل می‌رسند، این امر منجر به افزایش LAI می‌شود. این تغییرات فصلی در پوشش گیاهی و LAI، نشان‌دهنده تأثیر مستقیم شرایط اقلیمی و ویژگی‌های فیزیکی حوزه آبخیز بر سلامت اکوسیستم و توانایی آن در حفظ رطوبت و پشتیبانی از رشد گیاهان است؛ لذا درک این تعاملات برای مدیریت منابع طبیعی و برنامه‌ریزی برای حفاظت از محیط‌زیست حائز اهمیت است.

علاوه‌بر این، برای درک بهتر رابطه بین LAI و رطوبت خاک در تفکیک شیب، از مدل‌های آماری مختلف استفاده شد. تحلیل رگرسیونی با استفاده از نرم‌افزار کروکسپرت نشان داد که رابطه بین این دو متغیر در هر طبقه شیب غیرخطی است. براساس ضریب تبیین، بهترین مدل برای هر ماه انتخاب شد و پارامترهای مربوط به‌هرماه ضریب همبستگی در جدول ۳ ارائه گردید. تحلیل‌ها نشان دادند که به جز در ماه آوریل بدون حضور گیاه، همبستگی قوی و معنی‌داری بین LAI و رطوبت خاک وجود دارد؛ این موضوع، اهمیت تعامل بین پوشش گیاهی و خصوصیات خاک را برای برنامه‌ریزی کاربری اراضی حوزه‌های آبخیز تأیید می‌کند.

شکل ۸: مقادیر LAI و رطوبت خاک (mm) در هریک از طبقات شیب در محدوده مورد مطالعه طی ماههای نمونه برداری

جدول ۳: روابط جعبه سیاه بین LAI و رطوبت خاک (mm) در عامل تفکیک شیب

ضریب تبیین	پارامترها				معادله	مدل پیشنهادی	ماه نمونه برداری
	d	c	b	a			
۰/۹۹	۲۵۹۶۵	-۱۸۱۲۷	۳۸۸۷	-۲۱۸	$y = a + bx + cx^2 + dx^3$	درجه ۳	Oct-2016
۰/۹۵	۱/۷۲	۱۵۱	۳/۹۶	۱۹/۸۴	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Nov-2016
۰/۸۶	-	-	۰/۱۱	-۰/۲۴	$y = \frac{1}{ax + bx + cx^2}$	معکوس	Mar-2017
۰/۸۰	-	-۵/۴۹	۳/۵۰	-۰/۵۴	$y = \frac{1}{ax + bx + cx^2}$	معکوس	Apr-2017

ج. چور
ب. یاه

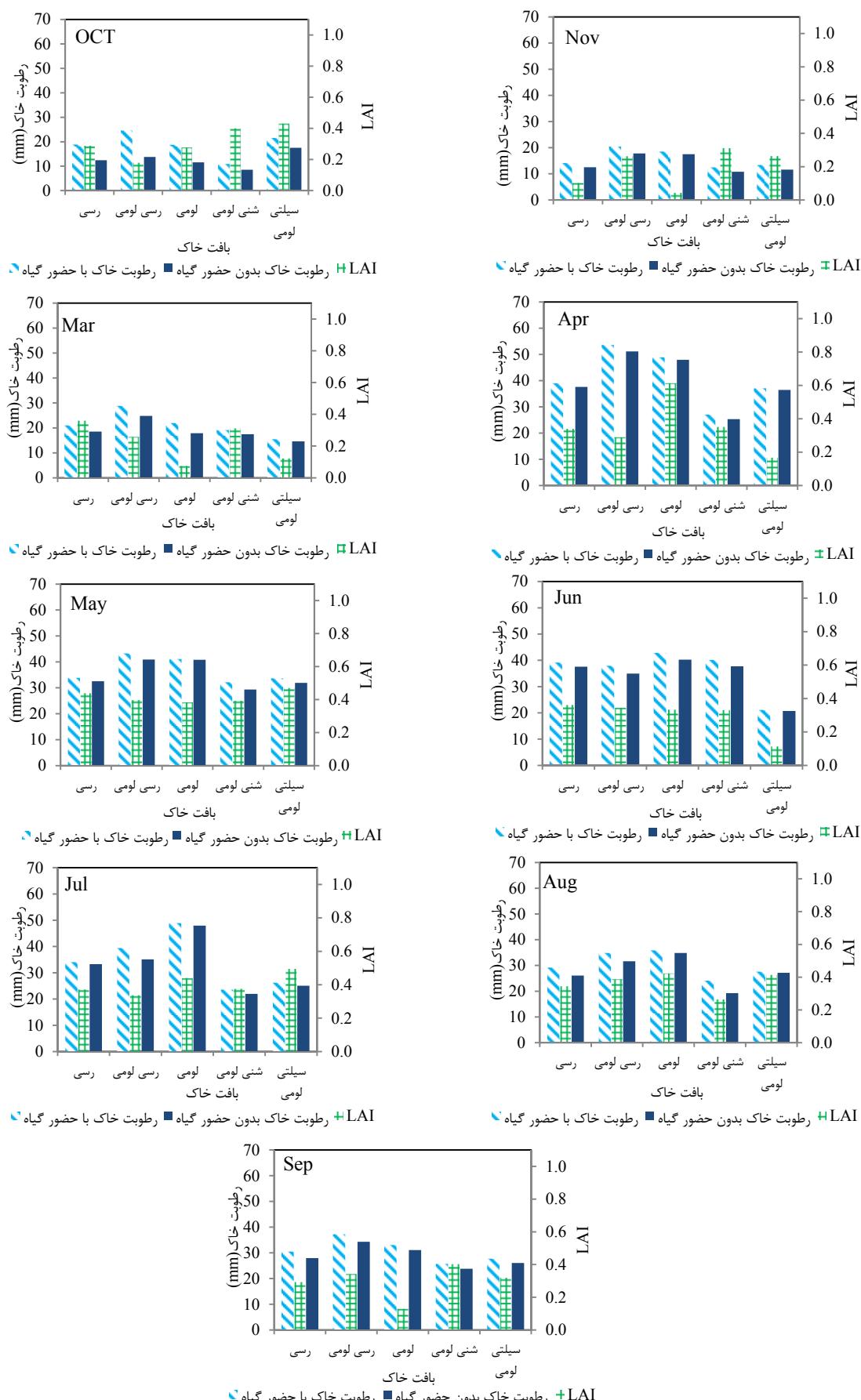
۰/۷۱	-	-	۰/۰۲	-۰/۰۰۸	$y = \frac{1}{ax + b}$	معکوس	May-2017
۰/۸۵	-	-۲۴/۷۸	-۱۱۸۲	-۶۶۰	$y = a + bx + \frac{c}{x^2}$	ظرفیت گرمایی ^۱	Jun-2017
۰/۹۹	۴/۴۳	-۴/۳۲	-۳۷/۳۱	۱۴/۰۶	$y = \frac{ax + b}{1 + cx + dx^2}$	منطقی	Jul-2017
۰/۸۶	۳۶۳۲	-۴۲۶۳	۱۵۳۳	-۱۳۸	$y = a + bx + cx^2 + dx^3$	درجه ۳	Aug-2017
۰/۸۱	-	۴۸۸	-۴۳۷	۱۲۳	$y = a + bx + cx^2$	درجه ۲	Sep-2017
۰/۹۹	۱۲۴۶۶	-۷۹۳۸	۱۵۶۷	-۷۹/۵۱	$y = a + bx + cx^2 + dx^3$	درجه ۳	Oct-2016
۰/۹۴	۱/۱۱	۱۵۳	۱/۹۴	۱۶/۷۰	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Nov-2016
۰/۸۴	-	-	-۱۳/۴۰	۰/۱۸	$y = ax^{bx}$	هندسی	Mar-2017
۰/۶۵	-	-۶/۱۶	۳/۹۴	-۰/۶۰	$y = \frac{1}{ax + bx + cx^2}$	معکوس	Apr-2017
۰/۷۹	۱/۸۱	۳۵/۵۹	۷/۲۳	۴۱/۶۲	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	May-2017
۰/۹۲	۱۳۸۵۹۱	۱۴۶۵۵۵	۵۱۴۱۰	-۸۹۴۳	$y = a + bx + cx^2 + dx^3$	درجه ۳	Jun-2017
۰/۸۳	-	-	۰/۰۷	-۰/۱۳	$y = \frac{1}{ax + b}$	معکوس	Jul-2017
۰/۹۵	-۰/۰۷	-۲/۳۳	-۶۷/۶۵	۲۸/۵۲	$y = \frac{ax + b}{1 + cx + dx^2}$	منطقی	Aug-2017
۰/۷۴	-	۴۷۹	-۴۲۲	۱۱۷	$y = a + bx + cx^2$	درجه ۲	Sep-2017

X: LAI و Y: رطوبت خاک

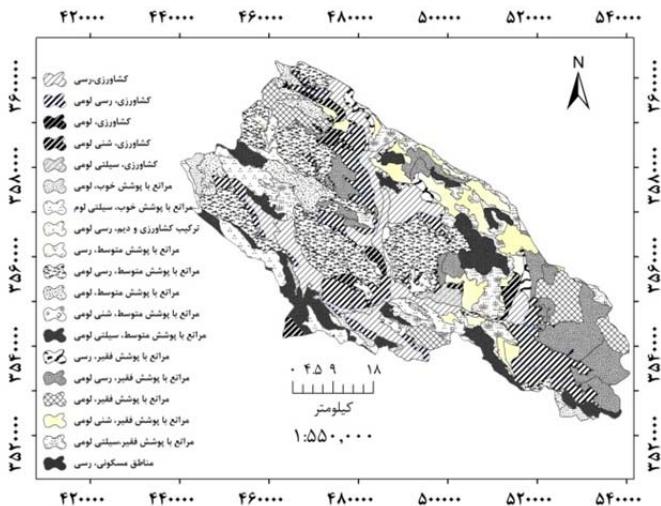
ج) براساس عامل تفکیک بافت خاک

به منظور مطالعه رابطه بین LAI و میانگین رطوبت خاک در بافت‌های مختلف خاک با توجه به موقعیت نقاط نمونه‌برداری، برای هر بافت خاک، میانگین مقادیر LAI و رطوبت خاک مشخص شد. در شکل ۹، داده‌های مربوط به LAI و رطوبت خاک در طول دوره‌های نمونه‌برداری نمایش داده شده است. تحلیل این داده‌ها نشان داد که بیشترین مقدار رطوبت خاک در بافت رسی‌لومی مشاهده شده است؛ به جز در فصل تابستان که بیشترین رطوبت در بافت لومی ثبت شده است؛ این موضوع به‌دلیل تخلخل بالا و ظرفیت نگهداری آب ذرات سیلت و رس است. در فصل تابستان، بافت لومی به‌دلیل وجود لاشبرگ‌های گیاهی و آبیاری‌های انجام‌شده، بیشترین رطوبت را دارد. در مقابل، کمترین مقدار رطوبت خاک عمدتاً در بافت شنی‌لومی رخ می‌دهد که ناشی از ظرفیت نگهداری پایین آب ذرات درشت‌دانه و فاصله زیاد بین ذرات است. این نتایج نشان‌دهنده اهمیت بافت خاک در تعیین ظرفیت نگهداری آب، تأثیر قابل توجه بر توانایی حفظ رطوبت و تأثیر بر رشد گیاهان و پویایی اکوسیستم‌هاست. با تلفیق نقشه‌های بافت خاک و کاربری اراضی در این حوضه (شکل ۱۰)، مشخص شد که بیشتر بافت لومی تحت کاربری کشاورزی قرار دارد؛ این موضوع می‌تواند بر توزیع رطوبت خاک و درنتیجه بر LAI تأثیر بگذارد. در این مطالعه، تحلیل دقیقی از ارتباط میان بافت خاک، رطوبت، شبیب زمین و LAI انجام شده است. مشاهدات نشان داد که بافت خاک به‌طور قابل توجهی بر میزان رطوبت موجود در خاک و درنتیجه بر LAI تأثیر می‌گذارد. خاک‌های رسی با قدرت نگهداری آب بالا می‌توانند رطوبت بیشتری را حفظ کنند؛ این امر به رشد گیاهان و افزایش LAI کمک می‌کند. در مقابل، خاک‌های شنی به‌دلیل قدرت نگهداری آب پایین‌تر، ممکن است LAI کمتری را نشان دهند. علاوه‌بر این، شبیب زمین نیز در توزیع رطوبت خاک و درنتیجه در نقش دارد. مناطق با شبیب کمتر، احتمال دارد که آب بیشتری در خود نگه دارند و به‌این ترتیب، شرایط مساعدتری برای رشد گیاهان فراهم آورند؛ در حالی که مناطق با شبیب کمتر ممکن است به سرعت آب را از دست داده و LAI پایین‌تری داشته باشند.

در ادامه، رابطه بین LAI و رطوبت خاک در بافت‌های مختلف خاک با استفاده از مدل‌های جعبه‌سیاه متفاوت ارزیابی شد. نتایج حاصل از برازش مدل‌های رگرسیونی با استفاده از نرم‌افزار کرواسپیرت نشان داد که رابطه بین LAI و رطوبت خاک در هر بافت خاک، غیرخطی است. بهترین مدل برای هر ماه براساس میزان همبستگی و تحلیل چشمی پراکندگی نقاط انتخاب شد و پارامترهای مربوط به همراه ضریب همبستگی در جدول ۴ ارائه گردید. تحلیل‌ها نشان داد که به جز در ماه‌های نوامبر و سپتامبر، رابطه قوی و معنی‌داری بین LAI و رطوبت خاک در تمامی ماه‌ها وجود دارد؛ این موضوع، اهمیت تعامل بین پوشش گیاهی و خصوصیات خاک را تأیید می‌کند.

شکل ۹: مقادیر LAI و رطوبت خاک (mm) در هریک از بافت‌های خاک در محدوده مورد مطالعه طی ماه‌های نمونه برداری

شکل ۱۰: نقشه تلفیق بافت خاک و کاربری اراضی در حوزه آبخیز بهشت آباد

جدول ۴: روابط جعبه‌سیاه بین LAI و رطوبت خاک (mm) در عامل تفکیک بافت خاک

ضریب تبیین	پارامترها				معادله	مدل پیشنهادی	ماه نمونه برداری
	d	c	b	a			
۰/۹۹	-۱۲/۵۵	۲/۸۴	-۱۱۷	۴۸/۲۵	$y = \frac{ax + b}{1 + cx + dx^2}$	منطقی	Oct-2016
۰/۱۶	-	-	-۰/۰۰۲	۱۴/۷۹	$y = ax^{\frac{b}{x}}$	هندسی ^۱ اصلاحی ^۱	Nov-2016
۰/۹۵	-۰/۰۹	۲۹/۰۶	۸/۸۷	۲۵/۵۳	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Mar-2017
۰/۹۹	۰/۸۰	۵۸/۲۶	۲۳/۷۳	۴۳/۷۲	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Apr-2017
۰/۸۷	-۳/۱۴	۱۴۵	۱۲/۴۹	۴۲/۷۳	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	May-2017
۰/۹۷	-	-۲/۵۲	-۰/۰۵۶	۲/۶۴	$y = \exp\left(\frac{a + b}{x + c \ln x}\right)$	فشار بخار ^۲	Jun-2017
۰/۹۷	۳/۷۹	۷۸/۱۵	۱۷/۷۹	۳۱/۴۰	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Jul-2017
۰/۹۸	-۴/۷۴	۱۷۵	۶/۰۶	۳۰/۲۳	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Aug-2017
۰/۸۹	۰/۱۵	۱۸۲	۵/۴۸	۳۱/۹۰	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Sep-2017
۰/۹۸	-۳/۵۶	-۰/۰۷	-۴۲/۳۳	۱۷/۶۳	$y = \frac{ax + b}{1 + cx + dx^2}$	منطقی	Oct-2016
۰/۳۰	-	-	-۰/۰۰۳	۱۲/۷۷	$y = ax^{\frac{b}{x}}$	هندسی ^۱ اصلاحی ^۱	Nov-2016
۰/۹۲	۰/۱۸	۲۸/۰۴	۷	۲۲/۳۰	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Mar-2017
۰/۹۹	۰/۸۱	۵۸/۳۲	۲۲/۳۹	۴۲	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Apr-2017
۰/۹۳	-۳/۷۲	۱۴۶/۴۱	۱۳/۶۸	۴۱/۶۱	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	May-2017
۰/۹۸	۶۶۸۶۴	-۵۴۰۱۳	۱۳۳۳۱	-۸۸۱	$y = a + bx + cx^2 + dx^3$	درجہ ۳ ^۳	Jun-2017
۰/۹۶	۳/۱۱	۷۹/۷۴	۱۹/۲۷	۲۸/۹۳	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Jul-2017
۰/۷۹	-	-	۰/۷۰	۷۳/۸۲	$y = ab^{\left(\frac{1}{x}\right)}$	پایه ^۲	Aug-2017
۰/۷۴	۰/۳۰	۱۸۱	۵/۰۸	۲۹/۵۸	$y = a + b \cos(cx + d)$	سینوسی	Sep-2017

X: LAI و Y: رطوبت خاک

1. Modified Geometric Fit

2. Vapor Pressure Model

3. Root Fit

۴. نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر به بررسی ارتباط بین LAI و رطوبت خاک در حوزه آبخیز بهشتآباد پرداخت که با هدف درک بهتر از دینامیک اکوسیستمی و تأثیرات متقابل بین پوشش گیاهی و خصوصیات فیزیکی خاک انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که در مقیاس زمانی، رابطه معنادار هم‌زمانی بین LAI و رطوبت خاک وجود ندارد. این موضوع بیانگر آن است که واکنش پوشش گیاهی به تغییرات رطوبت خاک، فرایندی تدریجی بوده و نیازمند زمان برای تجمع رطوبت و استفاده از آن برای رشد گیاهی است. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که تأثیر رطوبت خاک بر LAI با یک تأخیر زمانی چهارماهه همراه است؛ به عبارت دیگر، پوشش گیاهی بیشترین مقدار آب را در زمانی دریافت می‌کند که رطوبت خاک در بالاترین سطح خود قرار دارد، و این آب به توسعه توده گیاهی و افزایش LAI کمک می‌کند. در تحلیل بر مبنای زمان، نتایج نشان داد که تغییرات رطوبت خاک در طول دوره نمونه‌برداری، تا حدودی از الگوی تغییرات LAI پیروی می‌کنند. با این حال، به دلیل واریانس بالای مشاهده شده در تغییرات LAI و رطوبت خاک، همبستگی قوی بین این دو متغیر در مقیاس نقطه‌ای مشاهده نشد. این موضوع می‌تواند نشان‌دهنده تأثیرات متغیرهای دیگری مانند تأثیرات آب و هوایی، فعالیت‌های انسانی و دیگر عوامل اکولوژیکی تأثیرگذار بر رطوبت خاک و LAI باشد. در تحلیل‌های بر مبنای ویژگی‌های مکانی، تأثیرات متفاوتی از کاربری اراضی، شب و بافت خاک بر رابطه بین LAI و رطوبت خاک ملاحظه شد. این نتایج نشان دادند که تغییرات مکانی، میان رابطه‌ای غیرخطی بین LAI و رطوبت خاک است. در حوزه آبخیز بهشتآباد نتایج تلفیق نقشه‌های بافت خاک و کاربری اراضی نشان‌دهنده تأثیر مستقیم بافت خاک بر توانایی پوشش گیاهی برای توسعه و رشد است.

منابع

- [1] Jia Q, Wang YP. Relationships between Leaf Area Index and Evapotranspiration and Crop Coefficient of Hilly Apple Orchard in the Loess Plateau. *Water*. 2021; 13: 1957.
- [2] Huete A, Didan K, Shimabukuro Y, Ratana P, Saleska S, Hutyra L, Yang W, Nemani R, Myneni R. Amazon rainforests green-up with sunlight in the dry season. *Geophysical Research Letters*. 2006; 33 (6): 4.
- [3] Wright I, Nobre CA, Tomasella J, Da Rocha HR, Roberts J, Vertamatti E, Culf A, Alvala R., Hodnett M, Ubarana V. Towards a GCM surface parameterization for Amazonia, In: Gash, J., Nobre, C., Roberts, J., Victoria, R. (Eds.), Amazon Deforestation and Climate. J. Wiley & Sons, Chichester, UK. 1996; 473–504.
- [4] Costa MH, Foley J. Combined effects of deforestation and doubled atmospheric CO₂ on the climate of Amazonia. *Journal of Climate*. 2000; 13: 18–34.
- [5] Nobre CA, Silva Dias MAF, Culf A, Polcher J, Gash JH, Marengo J, Avissar R. The Amazonian climate. In: Kabat, P., et al. (Eds.), *Vegetation, Water, Humans and the Climate*. Springer Verlag, New York. 2004; 79–92.
- [6] Li Y, Li Z, Wu H, Zhou C, Liu X, Leng P, Yang P, Wu W, Tang R, Shang G, Ma L. Biophysical impacts of earth greening can substantially mitigate regional land surface temperature warming. *Nature Communications*. 2023; 14: 121.
- [7] Shahmordadi S, Ghafarian Malmiri H, Amini M. Extraction of soil moisture index (TVDI) using a scatter diagram temperature / vegetation and MODIS images. *RS & GIS for Natural Resources*. 2021; 12 (1): 38-62. [In Persian]
- [8] Chen B, Wu Z, Wang J, Dong J, Guan L, Chen J, Yang K, Xie G. Spatio-temporal prediction of leaf area index of rubber plantation using HJ-1A/1B CCD images and recurrent neural network. *ISPRS Journal of Photogrammetry and Remote Sensing*. 2015; 102: 148– 160.
- [9] Naithani KJ, Baldwin DC, Gaines K P, Lin H, Eissenstat DM. Spatial distribution of tree species governs the spatio-temporal interaction of leaf area index and soil moisture across a forested landscape. *Vegetative Controls on Hydrology*. 2013; 8 (3): 12.
- [10] Gigante V, Iacobellis V, Manfreda S, Milella P, Portoghesi I. Influences of leaf area index estimations on water balance modeling in a mediterranean semi-arid basin. *Natural Hazards and Earth System Science*. 2009; 9 (3): 979-991.
- [11] Nearing GS, Crow WT, Thorp KR, Moran MS, Reichle R.H, Gupta HV. Assimilating remote sensing observations of leaf area index and soil moisture for wheat yield estimates: An observing system simulation Experiment. *Water Resources Research*. 2012; 48: 13 pp.

- [12] Yan H, Wang SQ, Billesbach D, Oechel W, Zhang J H, Meyers T, Martin TA, Matamala R, Baldocchi D, Bohrer G, Dragoni D, Scott R. Global estimation of evapotranspiration using a leaf area index-based surface energy and water balance model. *Remote Sensing of Environment*. 2012; 124: 581–595.
- [13] Arx G v, Pannatier E G, Thimonier A, Rebetez M. Microclimate in forests with varying leaf area index and soil moisture: Potential Implications for Seedling Establishment in a Changing Climate. *Journal of Ecology*. 2013; 1201–1213.
- [14] Chen M, Willgoose G R, Saco P M. Investigating the impact of leaf area index temporal variability on soil moisture predictions using remote sensing vegetation data. *Journal of Hydrology*. 2015; 522: 274–284.
- [15] Li S, Sawada Y. Soil moisture-vegetation interaction from near-global in-situ soil moisture measurements. *Environmental Research Letters*. 2022; 17: 114028
- [16] MODIS Web.<https://modis.gsfc.nasa.gov/data/dataproducts/mod15.php> (accessed on 21 November 2017).
- [17] Davoodi E, Ghasemieh H, Abdollahi Kh, Batelaan O. Evaluation of temporal-spatial variations of soil moisture balance by Thornthwaite Matter method (Case study: Behesht Abad basin). *RS & GIS for Natural Resources*. 2018; 9 (1): 74-92. [In Persian]
- [18] Liu L, Zhang R, Zuo Z. The Relationship between Soil Moisture and LAI in Different Types of Soil in Central Eastern China. *Journal of Hydrometeorology*. 2016; 17 (11): 2733–2742
- [19] Wang J, Bao Z, Wang G, Liu C, Xie M, Wang B, Zhang J. The Time Lag Effects and Interaction among Climate, Soil Moisture, and Vegetation from In Situ Monitoring Measurements across China. *Remote Sensing*. 2024; 16: 2063.
- [20] Li W, Wang Y, Yang J, Deng Y. Time-Lag Effect of Vegetation Response to Volumetric Soil Water Content: A Case Study of Guangdong Province, Southern China. *Remote Sensing*. 2022; 14: 1301.
- [21] Na L, Na R, Bao Y, Zhang J. Time-Lagged Correlation between Soil Moisture and Intra-Annual Dynamics of Vegetation on the Mongolian Plateau. *Remote Sensing*. 2021; 13(8):1527.
- [22] Mohammadi Motlagh R. GIS applied training. *Barg sabz Publications*. Third edition. 2016. 464 pages. [In Persian]